

HISTORISCHE VAARDIGHEDEN

ONDERZOEKSVRAGEN BEOORDELEN EN FORMULEREN

Een historicus is bezig met een uitvoerig onderzoek naar vijandbeelden tijdens de Koude Oorlog. Zijn doel is om over dit onderzoek een boek te schrijven met als centrale onderzoeksvraag: **Hoe zag het vijandbeeld dat de Sovjet- Unie en de Verenigde Staten van elkaar hadden eruit?** In dit onderzoek is de historicus tegen enkele bronnen aangelopen waarvan hij het moeilijk te bepalen vindt of deze bruikbaar zijn voor zijn onderzoek.

Bestudeer de bronnen en geef aan of de bron antwoord geeft op de onderzoeksvraag. Is dat niet het geval, bedenk dan zelf een nieuwe onderzoeksvraag.

bron 1 – Churchill in een rede op 5 maart 1946 in Fulton (Verenigde Staten):

‘Van Stettin aan de Oostzee tot Triest aan de Adriatische Zee, is langzaamaan een ijzeren gordijn neergelaten dwars door het Europese continent. Achter die lijn liggen de oude staten van Midden- en Oost-Europa. Zij liggen binnen de Russische sfeer. Alleen Athene, met zijn roemrijke verleden, kan vrij beslissen over zijn toekomst. De communistische partijen, die heel klein waren in deze oostelijke staten van Europa, zijn in aanzien en macht verheven in geen verhouding tot hun getal en trachten overal totalitaire macht te verkrijgen. Dit is zeker niet het bevrijde Europa waarvoor we vochten en dat we wilden opbouwen. En het maakt een permanente vrede onmogelijk.’

bron 2 – een fragment uit het in 1951 in Amerika verschenen boekje Wenken voor de bescherming van uzelf en uw gezin:

‘En nu de wijze waarop u zich het best tegen de explosie van een atoombom beschermt, wanneer u er tenminste niet al te dichtbij bent. Het veiligst zou u dan ongetwijfeld zijn in de schuilgelegenheid in uw huis. Reken er echter niet te vast op dat u tijdig door luchtalarm wordt gewaarschuwd. Als het kernwapen met een raket aankomt, is dit zelfs onmogelijk. En omdat nu eenmaal niet aan te nemen is dat men dag en nacht in de schuilgelegenheid blijft, is het in dit geval dus waarschijnlijk dat de explosie op een voor u volkomen onverwacht ogenblik plaatsvindt.’

bron 3 – een Amerikaanse historicus schrijft in 2013:

‘Het wantrouwen versterkte de behoefte van de Verenigde Staten en de Sovjet-Unie om in Europa gebieden die ze strategisch belangrijk vonden, te controleren. Vanaf 1945 vergrootten ze de greep op hun invloedssferen, waardoor het wederzijdse vijandbeeld weer werd versterkt. Stalin bracht communisten aan de macht in de buurlanden Polen, Hongarije, Roemenië en Bulgarije. Truman vreesde dat Stalin zijn macht verder zou uitbreiden, bijvoorbeeld naar Griekenland, waar de communisten een burgeroorlog voerden tegen de regering.’

bron 4 – uit een geschiedenisboek uit de Sovjet-Unie (1960) over de vredesbesprekingen na de Tweede Wereldoorlog:

‘Er kwam hierbij al een verschillende instelling van de grote mogendheden (Sovjet-Unie, Verenigde Staten, Engeland en Frankrijk) aan het licht. De vertegenwoordigers van de Verenigde Staten, Engeland en Frankrijk stelden vredesbepalingen voor die hun eigen egoïstische belangen dienden. Zij eisten bepalingen die hen van een heersende positie in de economie van de overwonnen landen konden verzekeren. Daarbij werden de in schijn aantrekkelijke principes van ‘gelijke mogendheden’ naar voren gebracht.’
